

Til
Barne- likestillings og inkluderingsdepartementet v/ statsråd Solveig Horne
Justisdepartementet
Helse og omsorgsdepartementet
Kunnskapsdepartementet

Moss, 10. januar 2014

Vedr. evaluering av krisesenterloven i 2014

Vi viser til vårt brev av 15.02.13 "Intensjoner, politikk og logikk?", samt krisesentersekretariatets innspill under høringer rundt Stortingsmelding Meld St 15, overlevert Justiskomiteen 12.04.13.

Vi ønsker å følge opp med ytterligere kommentarer og spørsmål til regjeringen og departementene i forbindelse med evalueringen av krisesenterloven i 2014.

Finansieringssystemet og virkningene av dette i Østfold

Som nevnt i tidligere brev har Østfold vært "best i klassen" med hele fem veldrevne krisesentre. Innføringen av krisesenterloven og overgangen fra 80/20-finansiering til rammetilskudd til kommunene i forhold til ant innbyggere medførte en halvering av tilskuddene til krisesentrene i Østfold. Dette var utgangspunktet for en utredning initiert i 2012 og avsluttet i 2013: "Hvordan drifte og organisere krisesenter i Østfold slik at vi oppfyller lovens krav til lavest mulig kostnad?"

Ved å sammenlikne budsjettall for krisesenter i Østfold og Vestfold, pekte rapporten på ulike sammenhenger:

- *driften av hvert senter er like effektivt i de to fylkene*
- *Østfold kan spare mye på å redusere antall krisesentre, men det ville skyldes at etterspørselen vil bli redusert med ca 1/3*
- *avstanden til senteret er svært avgjørende for rekrutteringen, merkbart mindre bruk av tjenestene når avstanden til senteret overstiger 10-15 km.*
- *det at voldsutsatte barn ikke får hjelp på krisesentrene, kan bety økte kostnader for barneverntjenesten; 3-4 ekstra plasseringer pr. år kan koste like mye som det kommunene sparer ved å samle tilbudet på ett sted.*

Rapporten konkluderte med at: "Kommunenes netto besparelser ved mulige innsparingene knyttet til krisesentre er dermed usikre."

I høst har kommune- og bystyrene i Mosse-regionen fattet følgende vedtak:

1. Dagens krisesenterstruktur opprettholdes (*Moss, Våler, Rygge*)
2. Dagens krisesenterstruktur videreføres til evalueringen av krisesenterloven er gjennomført høsten 2014. Videre vurderinger av krisesenterstrukturen i Østfold vil ta utgangspunkt i nytt lovverk (*Råde*)
3. Fullfinansiering av krisesentertilbudet søkes oppnådd i forbindelse med evaluering av Lov om kommunale krisesentertilbud (*Moss, Rygge, Råde*)
4. Det settes som forutsetning for å motta kvinner fra ROSA-prosjektet, at plassene blir (full-/Moss)finansiert fra sentralt hold (*alle eierkommunene*)

Uttalelser i media tyder på liknende holdninger også i de fleste andre regionene i Østfold. Vi vil understreke pkt 2 og 3 som viser at kommunene ser det som nødvendig med fullfinansiering av krisesentertilbudet.

I vårt brev til BLD av 15.02.13 beskrev vi et, for oss, paradoks: *"Bekjempelse av vold i nære relasjoner er høyt prioritert, penger finnes og gjennomførere står klare – samtidig lager vi oss et finansieringssystem som tvinger kommunene til å legge ned virksomheter som jobber systematisk mot vold."*

Hvis forskning og erfaring viser at

- det er ingen effektiviseringssystemer å hente på sentralisering
- ant voldsutsatte kvinner som får hjelp øker proporsjonalt med tilgjengeligheten (for eksempel koster Østfolds fem krisesentre tre ganger så mye som Vestfolds ene, men Østfold hjelper også tre ganger så mange)

og man i tillegg legger Vista Analyses rapport om "Samfunnsøkonomiske kostnader av vold i nære relasjoner" (2013) og deres funn om hva volden faktisk koster samfunnet til grunn, vil det ikke da være store samfunnsøkonomiske og sosialpolitiske fordeler med å ha et desentralisert krisesentertilbud med relativ høy tetthet (som i Østfold)?

➔ Bør ikke regjeringen da velge finansieringssystemer som fremmer etablering og drift av krisesentre?

Evaluering av loven og hva det spørres etter

Evaluering av krisesenterloven er startet opp. Ledelsen ved krisesentrene svarer i disse dager på en spørreundersøkelse fra NOVA.

Spørsmålene omhandler i hovedsak vurdering av kvaliteten på selve tilbudene som gis ved det enkelte krisesenter før og etter innføring av krisesenterloven. Det kunne vært

interessant å utvide nedslagsfeltet ved også å spørre etter virkningene av den valgte finansieringsmodellen, dvs

- 1) om kommuner med flere kriesentre har vært tvunget til å legge ned sentre
- 2) om hvilke tilbud som gis til voldsutsatte i de kommunene som er lokalisert lengst unna kriesenteret i fylker med få kriesentre (og kostnaden på disse tilbudene)
- 3) om reelle kostnader til kriesenter samsvarer med rammetilskuddet til kommuner med få kriesentre (om pengenes faktisk brukes til kriesenterdrift)

For å komplettere bildet, kunne man også hatt spørsmål angående tilknytningen til kommunene for å sammenlikne de ulike organisasjonsmodellene (IKS, kommunal underavdeling eller eksternt drevet):

- Har synergiene økt mellom samarbeidspartnerne i kommunen ved å gjøre kriesenteret kommunalt? (kompetanse, hurtigere saksgang osv ved tettere samarbeid med barnevern, nav)
- Hvilke strategiske grep er gjort for å integrere kriesenterdriften i kommunen og hvor store har samkjøringskostnadene vært?
- Hvordan har man møtt kulturforskjeller - hvordan aksepteres lavterskelkulturen ved kriesentrene i kommunen som kanskje preges av en "vedtaks- og forvaltningslovskultur"
- Kommunen har et informasjonsansvar for å gjøre tilbudene kjent i målgruppene – hvilke informasjonsrettede tiltak gjøres i praksis? Hvilke midler tilføres på dette feltet?
- Hvilken oppfølging har kommunene med tjenestene ved kriesentrene?
- I hvilken grad er tilbudene forankret i politisk vedtatte handlingsplaner mot vold i kommunene?

Vi ber derfor regjeringen og BLD vurdere

- finansieringssystemet for kriesenterdrift slik at kommunene får en faktisk mulighet til å prioritere arbeidet mot vold gjennom kriesentrene
- de ulike organisasjonsmodellene når det gjelder graden av tilknytningen til kommunen for å finne den mest egnede og effektive organiseringsformen
- Bør man ikke også gjøre loven mer spesifikk slik at den sier noe om tilgjengelighet og kvalitet?

Vi imøteser en tilbakemelding på våre spørsmål som vil bringes tilbake til våre eierkommuner, KS, Rådmannsutvalget i Østfold og fylkesmannen.

Med hilsen
Krisesenteret i Moss IKS

Terje Hermansen
Styreleder

Grete Mørch
Daglig leder

Kopi sendes:

Storingsrepresentantene fra Østfold:

Svein Roald Hansen (A), Ingjerd Schou (H), Ulf Leirstein (FRP), Line Henriette Hjemdal (KRF),
Erlend Wiborg (FrP), Eirik Milde (H), Morten Wenstøb (H), Irene Johansen (AP), Stein Erik
Lauvås (AP)

Ordførerne i Østfold

KS

KS-bedrift

Rådmannsutvalget i Østfold

Krisesentersekretariatet